

СЦЕНАРІЙ
ПРОВЕДЕННЯ ПЕРШОГО УРОКУ З ЕЛЕМЕНТАМИ ТРЕНІНГУ
«ДІАЛОГИ З ТИТАНАМИ ДУХУ»
для учнів випускних класів

Автор-упорядник: **Кириченко В.І.**, канд. пед. наук,
завідувач лабораторії превентивного виховання
Інституту проблем виховання НАПН України

Мета: поглибити знання учнів про патріотизм; привернути увагу учнів до сталості традиції боротьби за незалежність і патріотичності українського народу, сприяти зацікавленості і бажанню виявляти патріотичні якості в повсякденному житті; виховувати почуття національної гордості, любові до України.

Обладнання та оформлення: державні клейноди України, національно-культурні символи і обереги; тематичні ілюстрації; пісні про Україну, комп'ютер; М/М проектор; фліпчарт або дошка.

Хід уроку

1. Привітання/ вступне слово вчителя (3 хв).

Радо вітаючи Вас, мої любі, у світлому й затишному нашому класному приміщенні, я все ж відчуваю і легкий смуток. Цей навчальний рік останній у вашому шкільному житті, ви ступили на фінішну доріжку й маєте наразі переоцінити власні пріоритети, спрямувавши усі зусилля на закладення міцного підмурку подальшого дорослого життя. Яким воно буде у відблиску тривожних зірниць нашого сьогодення?

Кожне покоління людей проходить через свою череду проблем і випробувань, формулює свої відповіді на одвічні питання віднайдення свого коріння, ідентифікації себе з певним народом: «Звідкіль я? Хто я в рідній стороні?»; тривожного зазирання у власне майбутнє: «Ким виросту? Чи буду з Богом в серці?». Революція гідності й подальші суспільно-політичні події 2014-2015 рр. додали до цього переліку не менш важливі питання

патріотичного пориву, які кожна поважаюча себе людина наразі визначає як доленосні: «Що я можу зробити для миру й процвітання своєї держави? Чим Україні я освітлю дні?»

Пропоную і нам з вами замислитися сьогодні над деякими з них, а саме осмислити необхідність і сутність патріотизму та визначитися із власними бажаннями і ресурсними можливостями долучитися до патріотичного руху.

2. Інформаційне повідомлення «Патріотизм як цінність і основа консолідації нації» (7 хв)

Мета: сприяти осмисленню й розумінню учнями понять «патріотизм» і «людина-патріот», розвитку критичного й асоціативного мислення.

Хід проведення:

Учитель презентує мультимедійну презентацію на тему патріотизму.

До уваги вчителя!

Особливий акцент слід зробити на тлумаченні основних понять, використовуючи прийоми емоційного забарвлення (патріотичні пісні відомих молодіжних виконавців: ТІК «Люби ти Україну» (адреса посилання: http://muzmania.org.ua/usersong-lyubi_ti_ukrainu-3976.htm); Скрыбін «Не стидайся, то твоя земля» (адреса посилання: http://mp3.cc/m/6563-Skryabin/2038589-Ne_stidajsa_-_to_tvoya_zemlya_to_Ukra_na/); Тартак «Висота / Ніхто, крім нас» (адреса посилання: <https://myzuka.org/Song/5091525/%D0%A2%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B0%D0%BA-%D0%92%D0%B8%D1%81%D0%BE%D1%82%D0%B0-%D0%9D%D1%85%D1%82%D0%BE-%D0%9A%D1%80%D0%BC-%D0%9D%D0%B0%D1%81>); відеоматеріали на патріотичну тематику тощо).

З давніх-давен патріотизм є невід'ємною частиною життя кожного народу. Традиційно це слово означало любов до роду і народу, рідної землі, родини.

Українські вчені-педагоги, які займаються проблематикою патріотизму й патріотичного виховання пропонують нам таке визначення патріотизму:

Патріотизм – це особливе почуття-цінність, яке характеризує ставлення особистості до народу, Батьківщини, держави та до самої себе. Базовими складниками патріотизму є: любов до України, що насамперед виявляється в історико-культурній пам'яті; відданість Батьківщині;

спрямованість вчинків людини на її благо; готовність до самопожертви; наявність почуття власної гідності.

3. Робота в групах. Вправа «Порадимося з ВЕЛИКИМИ» (25 хв)

Мета: актуалізувати знання щодо ролі видатних діячів української культури у державотворенні й визвольних змаганнях українського народу, сприяти визначенню власної патріотичної позиції.

Матеріали: цитати відомих культурних діячів, поетів і письменників, педагогів і діячів науки.

Хід проведення:

Учитель об'єднує учнів у три підгрупи за ознакою традиційних символів, що називаються навскидку самими старшокласниками (наприклад: «козак», «верба», «рушник»). Далі групам пропонуються цитати моральних авторитетів української нації щодо проблеми патріотизму, української державності, долі нації тощо.

Наприклад:

- «Тепер, як ніколи, ми мусимо змагатися за спільноту в нації і за братерство в народі. Але, йдучи за тими гаслами, ми повинні дбати, щоб вони були не лише «міддю бряцаючою», а найглибшою правдою, для якої варто жити і вмирати» (*Олена Теліга*).

- «Вся історія України — це боротьба двох сил: конструктивної, що скупчує українську потугу, щоб звернути її назовні, і руйнної, що розпорошує її у взаємному самопожиранні та несе розбиття і розклад» (*Олег Ольжич*).

- «Я знаю вас, нащадки запорожців! Я вірю вам і кланяюсь чолом. Дивлюсь на вас — і вірою займаюсь, І б'ю своїм поламаним крилом» (*Олександр Олесь*).

Думка, висловлена в цитаті, має бути прокоментована учасниками групи, які обов'язково пояснюють своє бачення авторського твердження, аргументують власну позицію. На підготовку відводиться 10 хв, нароби

групи презентуються перед класом. Представники інших груп і вчитель можуть задавати питання на уточнення або виступати з доповненнями.

До уваги вчителя!

Успіх вправи багато в чому залежить від того, наскільки вдало педагог проведе вступну мотиваційну частину і спрямує керовану дискусію. Важливо домогтися від учасників емоційного занурення в ситуацію і підтримувати цей стан упродовж всієї вправи. По її завершенню обов'язково має проводитися коротке емоційне розвантаження (наприклад: учитель пропонує учням подякувати один одному за співпрацю, по черзі сказавши щось приємне сусідам ліворуч і праворуч у колі або можна запропонувати передати посмішку по колу тощо).

4. Завершення роботи. Вправа «Піраміда позитивних вражень» (10 хв)

Мета: закріпити позитивну емоційну атмосферу за результатами проведеного уроку.

Хід проведення

Заключне слово учителя: ось і добігає кінця наш перший урок в цьому навчальному році. На підсумок пропоную кожному з вас вийти до центру кола з простягнутою долонею вниз рукою і сказати про те, яке здобує сьогодні під час уроку позитивне відчуття він закладає до основи піраміди. (Долоні учнів поступово накладаються одна на одну – утворюється «піраміда позитивних вражень»).

Дякую всім за злагоджену роботу, результати якої ще раз довели, що єдність, спільна праця – то потужна сила.

Отже, пам'ятаймо про це повсякденно, робімо для нашої єдності кожен по силам своїм – і віримо у наше мирне, щасливе майбутнє. А на завершення дозвольте подарувати вам оптимістичну пісню відомого гурту «Гайдамаки» про перемагаючу силу нашої єдності.

Лунає пісня «Укроп» (електронне посилання: <http://mp3-mus.com/music/%C3%E0%E9%E4%E0%EC%E0%EA%E8+%D3%CA%D0%CE%CF>).

Кириченко В.І., канд. пед. наук, завідувач лабораторії превентивного
виховання Інституту проблем виховання НАПН України